

Beknopte versie:

**Verwerking kosten groot
onderhoud in de
jaarrekening per 2024**

Versie juni 2023

PORAAD

VORAAD

Met ingang van 2024 worden de verslaggevingsvoorschriften¹ voor het verwerken van de kosten van groot onderhoud gewijzigd. Schoolbesturen die de voorziening groot onderhoud op dit moment nog opbouwen volgens de zogenaamde egalisatiemethode, zullen een keuze moeten maken tussen het activeren/afschrijven van groot onderhoud en het vormen van een voorziening die per component moet worden opgebouwd. Uiterlijk per 1 januari 2024 zal deze keuze doorgevoerd moeten zijn. Dit kan een behoorlijke impact hebben op het financieel beleid en de vermogenspositie.

Deze beknopte toelichting is gebaseerd op de brochure "Verwerking van de kosten van groot onderhoud in de jaarrekening van scholen voor primair en voortgezet onderwijs". Deze beknopte toelichting richt zich op die schoolbesturen waarvan het economisch claimrecht van de schoolgebouwen niet bij hen ligt, maar bij bijvoorbeeld bij de gemeente. Heeft uw schoolbestuur wel het economisch claimrecht op (één van) de schoolgebouwen, dan verwijzen wij u naar de brochure. Dat geldt ook als u behoefte heeft aan meer inhoudelijke toelichting en achtergrondinformatie over het verwerken van de kosten van groot onderhoud in de jaarrekening met ingang van 2024.

In deze beknopte toelichting bij de aanpassingen in het verwerken van het groot onderhoud in de jaarcijfers wordt ingegaan op de volgende vragen:

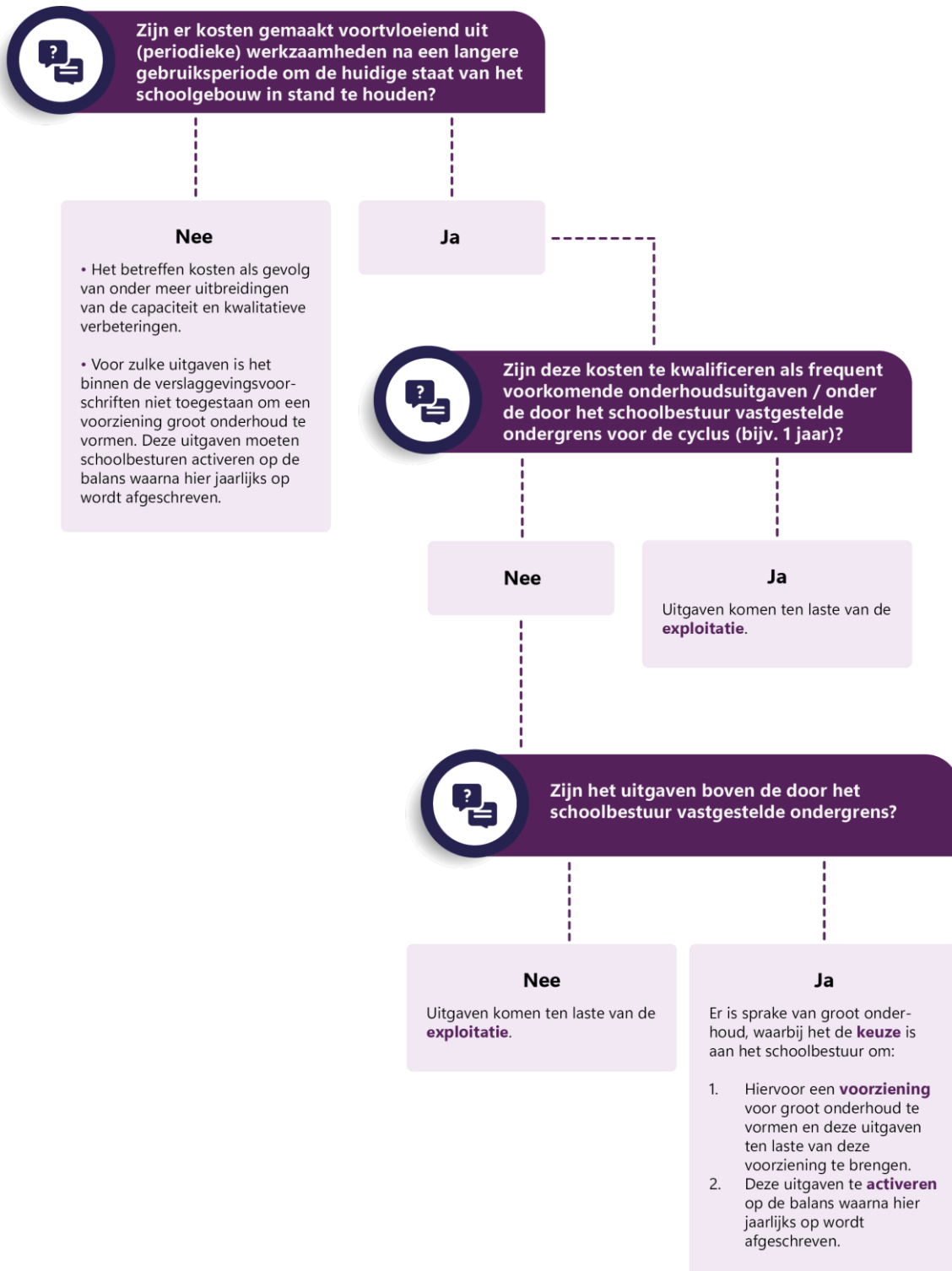
- Welke uitgaven aan het gebouw op welke wijze verwerkt moeten worden in de jaarrekening?
- Welke aspecten een rol spelen in de afweging voor de keuze activeren of het vormen van een voorziening groot onderhoud?
- Welke stappen schoolbesturen kunnen zetten om te komen tot een nieuwe wijze van verwerken van de kosten van het groot onderhoud?

---

¹ vastgesteld door de Raad voor de Jaarverslaggeving (RJ)

1. Welke gebouwkosten moeten op welke wijze verwerkt worden in de jaarrekening?

In onderstaand kader wordt beknopt toegelicht op welke wijze schoolbesturen hun gebouwkosten dienen te verwerken in de jaarrekening. Vervolgens wordt kort toegelicht wat wordt verstaan onder groot onderhoud, frequent voorkomend onderhoud / klein onderhoud en kwalitatieve verbetering en uitbreidingsinvesteringen.

Kwalitatieve verbetering en uitbreidingsinvesteringen

In de RJ wordt het begrip kwalitatieve verbetering (of functionele verbetering) ook wel uitbreidingsinvestering genoemd. In de praktijk kan er wel verschil gemaakt worden tussen een kwalitatieve verbetering en een uitbreidingsinvestering. Bij een kwalitatieve verbetering kan bijvoorbeeld gedacht worden aan het vervangen van een traditionele cv-installatie door een warmtepomp. Bij een uitbreidingsinvestering kan aan bijvoorbeeld extra lokalen gedacht worden. Aangezien de RJ kwalitatieve verbeteringen en uitbreidingsinvesteringen hetzelfde behandelt wordt dit als één begrip gehanteerd. Kwalitatieve verbeteringen en uitbreidingsinvesteringen die voor rekening van het onderwijsbestuur komen, moeten in alle gevallen geactiveerd worden (RJ 212.206). Deze investeringen mogen niet via de voorziening groot onderhoud worden verwerkt².

Wanneer een dergelijke verbetering of uitbreiding na verloop van tijd wordt vervangen, dan moet de vervanging opnieuw worden geactiveerd. De regel is dus: één's geactiveerd, altijd geactiveerd.

Frequent voorkomend onderhoud - klein onderhoud

Uitgaven die gering van omvang zijn en/of vaak (in principe jaarlijks) terugkeren, worden gerekend tot kosten klein onderhoud. Dit kunnen kosten van arbeid, hulpstoffen en kleine onderdelen betreffen, maar ook de kosten van jaarlijkse onderhoudsabonnementen vallen hieronder. Deze kosten worden verwerkt in de exploitatierekening in de periode waarin zij gemaakt worden.

Groot onderhoud

Kosten van groot onderhoud van het schoolgebouw, zijn kosten die voortvloeien uit (periodieke) werkzaamheden na een langere gebruiksperiode (in principie langer dan 1 jaar) met als doel de huidige staat van het gebouw in stand te houden. Schoolbesturen waarvan het economisch claimrecht van de schoolgebouwen niet bij hen ligt, moeten kiezen op welke wijze ze het groot onderhoud verwerken in hun begroting en jaarrekening: de kosten activeren en afschrijven of de kosten verwerken via een voorziening groot onderhoud.

Wanneer per 1 januari 2024 wordt gekozen voor het verwerken van het groot onderhoud via een voorziening, dan gelden daarvoor de RJ-richtlijnen³. Schoolbesturen die de voorziening groot onderhoud in 2023 nog opbouwen volgens de zogenaamde egalisatiemethode⁴, zullen de voorziening groot onderhoud per 2024 dus op een heel andere wijze opbouwen, namelijk: tijdsevenredig opbouwen per component. Als er bijvoorbeeld voor het dak -die volgens de MJOP een cyclus van 30 jaar kent- per 31-12-2023 al vijf jaar verstreken is, dan moet de voorziening voor dit component vastgesteld worden op 5/30 van de verwachte

---

² Zie brochure, paragraaf 2.2.4.

³ Zie brochure, paragraaf 4.1

⁴ Deze schoolbesturen maken gebruik van de overgangsregeling ([RJO art. 4 lid c](#))

kosten. Alle componenten bij elkaar opgeteld, vormen de totale voorziening groot onderhoud van het schoolbestuur.

- *(Onderhouds)component*

De voorziening dient per 2024 bepaald te worden op basis van het geschatte bedrag per "onderhoudscomponent". Ook als gekozen wordt voor het activeren van de kosten van groot onderhoud, moeten onderhoudscomponenten vastgesteld worden. Maar wat is dan, een onderhoudscomponent? De RJ-richtlijnen geven hierop geen concreet antwoord. Schoolbesturen hebben daardoor de nodige vrijheid voor de bepaling van wat een component is, als maar onderscheid gemaakt wordt tussen componenten met een verschillende gebruiksduur⁵.

Om tot een nadere duiding van het begrip onderhoudscomponent te komen zou aansluiting gezocht kunnen worden bij de indeling van de meerjaren onderhoudsplanning (MJOP) zoals die door gebouwadvisiebureaus worden opgesteld.

- *Ondergrens groot onderhoud*

Vanwege praktische redenen is het toegestaan om een ondergrens vast te stellen, vanaf welk moment een onderhoudsuitgave wordt meegenomen in de voorziening dan wel wordt geactiveerd. Het schoolbestuur dient deze ondergrens zelf vast te stellen en op te nemen in de grondslagen. Onder deze ondergrens worden de uitgaven direct in de exploitatie geboekt op het moment dat ze gemaakt worden. Boven de ondergrenzen worden de uitgaven verwerkt via de voorziening groot onderhoud c.q. geactiveerd, afhankelijk welke keuze is gemaakt.

Wanneer de ondergrenzen erg hoog worden gesteld, dan blijft een materieel bedrag buiten de voorziening c.q. de materiële vaste activa hetgeen het getrouwe beeld van de jaarrekening beïnvloedt. Wanneer de ondergrenzen erg laag worden gesteld, dan ontstaat er een grote administratieve last voor relatief kleine uitgaven. Voor de hoogte van de ondergrens kan aansluiting gezocht worden bij de ondergrens die wordt gehanteerd voor het activeren van materiële vaste activa mits deze niet te laag of te hoog is. De gewenste hoogte van de ondergrens is mede afhankelijk van de omvang van een onderwijsinstelling. Geadviseerd wordt om de ondergrenzen vooraf af te stemmen met de controlerend accountant.

---

⁵ Zie brocher, paragraaf 4.2.

2. Activeren groot onderhoud of vormen voorziening groot onderhoud?

Los van welke keuze ook, is het van belang dat schoolbesturen beschikken over een beleidsrijke MJOP, die een voldoende lange horizon heeft zodat alle onderhoudscomponenten daar minimaal één keer in voorkomen. Een MJOP van 10 of 15 jaar is meestal te kort, omdat onderhoudscomponenten als dakrenovatie, metselwerkrenovatie etc. zeer waarschijnlijk een langere onderhoudscyclus hebben.

Wat te doen als een actuele MJOP niet op tijd voor handen is?

De bureaus die veelal deze plannen voor schoolbesturen opstellen worden sinds er meer duidelijkheid is over het verwerken van de kosten van groot onderhoud in de jaarrekening, niet zelden de vraag gesteld om de MJOP te actualiseren in lijn met de nieuwe voorschriften. Wanneer blijkt dat het niet mogelijk is om tijdig een actueel, beleidsrijk MJOP te laten opstellen, kom dan met de controlerend accountant tot afspraken over de voorziening groot onderhoud voor een overbruggingsperiode (het kalenderjaar 2024).

Hoe kom ik tot beleidsrijke MJOP?

Dit doe je door niet alleen een rekenexercitie uit te voeren op basis van de MJOP, maar door ook kritisch te kijken naar of en wanneer je het onderhoud (per component) uitvoert en tegen welke prijs.

Bijvoorbeeld: wanneer schilderwerk volgens de cyclus dit jaar moet worden uitgevoerd, maar dat nog niet nodig is, dan schuif je de cyclus op. Je checkt eveneens of de prijs in het MJOP nog actueel is. En wanneer het gebouw over enkele jaren teruggaat naar de gemeente (het stopjaar), kom dan met de gemeente tot afspraken over het onderhoudsniveau na teruggave van het gebouw. Wellicht dat onderdelen van de MJOP niet hoeven te worden uitgevoerd, omdat het gebouw wordt gesloopt. Of kom je met de gemeente tot afspraken dat alleen het hoogstnoodzakelijk onderhoud vereist is. Een beleidsrijk MJOP moet dus goed aansluiten bij de werkelijkheid qua prijs, cyclus en horizon. Jaarlijks is een beoordeling en een herberekening van de voorziening daarom vereist, om deze betrouwbaar vast te kunnen stellen.

Sommige schoolbesturen maakten gebruik van een post "onvoorzien" in het MJOP. Per 1-1-2024 is het niet langer mogelijk om een dergelijke post op te nemen in de voorziening. Immers, de voorziening dient op componentenniveau herleidbaar te zijn naar het MJOP.

Een beleidsrijk MJOP is niet alleen nodig voor een zorgvuldige opbouw van de hoogte van de voorziening. Ook als wordt gekozen voor activeren en afschrijven, dan is dat de basis voor een zorgvuldige investerings- en liquiditeitsbegroting.

Overwegingen bij keuze voor activeren of voorziening voor het groot onderhoud

Bij het maken van de keuze tussen het activeren van het groot onderhoud of het vormen van een voorziening groot onderhoud, kunnen verschillende overwegingen een rol spelen. In

onderstaande tabel worden verschillende aspecten belicht die kunnen helpen bij het maken van een weloverwogen keuze. Een eenmaal gemaakte keuze moet worden toegepast op alle schoolgebouwen van het schoolbestuur waarvan het economisch claimrecht van de schoolgebouwen niet bij hen ligt.

	Activeren en afschrijven (A/A)	Voorziening groot onderhoud (V-GO)
Kengetallen weerstandsvermogen en solvabiliteit I (eigen vermogen / balanstotaal) en (mogelijk) bovenmatig eigen vermogen	Wanneer wordt gekozen voor A/A, dan valt de V-GO vrij en neemt het eigen vermogen (en de daarmee samenhangende kengetallen) toe. Het schoolbestuur lijkt daarom rijker te zijn geworden. Omdat veel schoolbesturen het in het verleden uitgevoerde onderhoud (zeer waarschijnlijk) niet volledig retrospectief kunnen activeren, zullen de afschrijvingslasten in eerste instantie laag zijn en pas in de loop van de jaren op niveau zijn. Een bestemmingsreserve kan worden gevormd voor de toekomstige afschrijvingslasten maar voor de kengetallen maakt dat niet uit, want bestemmingsreserves maken deel uit van het eigen vermogen.	Bij de keuze voor de V-GO, vindt er veelal een verschuiving plaats van eigen vermogen naar voorziening (vreemd vermogen) omdat een voorziening opgebouwd per component hoger is dan een voorziening volgens de egalisatiemethode. Het eigen vermogen kan zelfs negatief worden. Weerstandsvermogen, solvabiliteit I en het (mogelijk) bovenmatig publiek eigen vermogen nemen af. Nog onduidelijk is hoe de Inspectie van het Onderwijs zal omgaan met de nieuwe situatie rondom de verwerking van de kosten van groot onderhoud in de jaarrekening en of er hierbij een wijziging in het beleid betreffende mogelijk bovenmatig eigen vermogen te verwachten is.
Voorspelbaarheid lasten	Bij het A/A zijn de afschrijvingslasten gebaseerd op de gedane uitgaven van de afgelopen jaren en daarom nauwkeurig te berekenen. Ook voor de toekomst zijn de lasten vrij goed in te schatten, als er een degelijk, beleidsrijk MJOP aanwezig is waarin de toekomstige uitgaven (investeringen) verwerkt zijn. De meest onzekere factor is de economische levensduur waar de afschrijvingspercentages op gebaseerd zijn en het moment dat het gebouw wordt teruggegeven aan de gemeente (het stopjaar): op dat moment zal al het geactiveerde onderhoud wat nog een boekwaarde heeft, ineens moeten worden afgeschreven hetgeen kan leiden tot substantiële boekverliezen.	Bij het verwerken van groot onderhoud via een V-GO is er sprake van onzekerheden /schattingselementen. De hoogte van de uitgaven en het moment van uitgeven moet per component worden ingeschat. En het moment waarop het gebouw wordt teruggegeven aan de gemeente i.v.m. sluiting, vervangende nieuwbouw of levensverlengende renovatie. Als het de verwachting is dat het gebruik van het gebouw binnen afzienbare tijd beëindigd wordt, moet in het MJOP en bij de bepaling van de voorziening hiermee rekening gehouden worden.
Moment van lasten nemen	Bij het A/A worden de kosten in de tijd opgeschoven wanneer er sprake is van het betrekken van een nieuw gebouw of van een stelselwijziging die niet volledig retrospectief wordt toegepast (RJ 140). In de eerste jaren zijn de afschrijvingslasten laag of zelfs nihil en lijkt het alsof er budgettaire ruimte is. Deze ruimte is echter niet zonder meer beschikbaar voor het doen van andere (vaak structurele) uitgaven, omdat er in de toekomst afschrijvingslasten van het gepleegde groot onderhoud zullen zijn. De budgettaire ruimte die er nu lijkt te zijn, is er dan niet meer. Als de budgettaire ruimte in de eerste jaren benut wordt voor andere uitgaven, dan kan dit in de toekomst, zeker als die uitgaven een structureel karakter hebben, tot mogelijke tekorten in de exploitatie leiden. De RJ, VO-raad en PO-Raad adviseren schoolbesturen die kiezen voor activeren een bestemmingsreserve te vormen voor	Wanneer gekozen wordt voor V-GO, worden er vanaf jaar 1 dotaties gepleegd om het toekomstig onderhoud te zijner tijd te kunnen uitvoeren. In het spraakgebruik wordt er dan "gespaard" om het groot onderhoud later uit te kunnen voeren. Deze methode past bij de lumpsum die wordt ontvangen van het Ministerie van OCW. Vanaf jaar 1 wordt er per slot van rekening geld ontvangen om de kosten van groot onderhoud te kunnen dragen.

	toekomstige afschrijvingslaten. Deze reserve wordt afgebouwd naarmate de componenten worden uitgevoerd en is uitgeput wanneer alle cycli eenmaal zijn doorlopen.	
Teruggave schoolgebouw	Wanneer wordt gekozen voor A/A, dan dient de boekwaarde van het gedane onderhoud aan het gebouw op het moment van teruggave te worden afgeboekt hetgeen leidt tot een boekverlies. Wanneer men zich goed voorbereid op het stopjaar, alleen het hoogstnoodzakelijk onderhoud uitvoert in de laatste jaren en de afschrijvingstermijnen aanpast, dan blijft het boekverlies beperkt.	Wanneer wordt gekozen V-GO en het gebouw op enig moment teruggaat naar de gemeente, dan valt de volledige voorziening voor dat gebouw vrij ten gunste van het eigen vermogen. Idealiter is er voorgesorteerd op het stopjaar en is de voorziening op dat moment nog beperkt.
Administratieve lasten	Wanneer wordt gekozen voor A/A, dan wordt de factuur geboekt zoals een investeringsfactuur: de uitgave wordt geplaatst in het materiele vaste activaregister, in de categorie met de afschrijvingstermijn die overeenkomt met de periode tot de volgende vervanging/onderhoudsbeurt. Bij vervanging van een geactiveerde onderhoudscomponent zal ook een eventueel restant boekwaarde moeten worden afgeboekt.	Wordt gekozen voor V-GO, dan moet bij het administratief verwerken van de factuur worden nagegaan wat de hoogte van de voorziening is voor de betreffende component. Het verschil met de werkelijke kosten wordt in de exploitatie geboekt. Aan het einde van het jaar van uitvoering is de voorziening voor de component € 0. De werkelijke kosten dienen als basis voor de opbouw van de voorziening voor die component in de toekomst. Nauwe samenwerking tussen de financiële administratie en de huisvestingsafdeling (intern of extern) die het MJOP opstelt en actualiseert, is een vereiste.
Stelselwijziging	De overstap van een (egalisatie)voorziening naar het A/A van het groot onderhoud is een stelselwijziging. De stelselwijziging van het activeren van groot onderhoud mag op drie manieren plaats vinden ⁶ . De stelselwijziging en de effecten daarvan op vermogen en resultaat moeten in de grondslagen voor waardering en resultaatbepaling duidelijk worden toegelicht. Bij stelselwijzigingen is het gebruikelijk dat ook de vergelijkende cijfers in de balans en de exploitatierekening worden aangepast. Hiervan kan worden afgeweken bij de keuze voor een voorziening, omdat de V-GO in het voorgaande boekjaar was toegestaan op grond van de overgangsregeling.	Uiterlijk per 1 januari 2024 zal het MJOP moeten voldoen aan eisen die RJ-richtlijnen stelt aan de berekening van de V-GO. De overgang van de oude berekeningswijze (egalisatievoorziening) naar de nieuwe berekeningswijze dient in de jaarrekening verwerkt worden als een stelselwijziging. Dit betekent dat een herrekening dient plaats te vinden van de voorziening en van het eigen vermogen. Het verschil tussen de waardering van de voorziening groot onderhoud volgens RJ en de waardering volgens de oude berekening moet in één keer per 1 januari van het jaar waarin men overgaat in het eigen vermogen worden verwerkt ⁷ .

Ongeacht welke keuze gemaakt wordt, qua liquiditeit verandert er niets. De uitstroom van liquide middelen blijft gelijk, omdat de onderhoudsuitgaven zelf niet wijzigen. Door een voorziening te vormen voor groot onderhoud wordt er als het ware 'gespaard' voor het toekomstige onderhoud en deze 'spaarpot' zal veelal ook in liquide vorm aanwezig zijn. Bij het activeren van groot onderhoud is dit 'sparelement' er in principe niet. Op het moment dat de onderhoudsuitgave gedaan moet worden, kan er sprake zijn van een liquiditeitstekort

⁶ Zie de brochure, paragraaf 7.2.

⁷ Zie brochure, paragraaf 5.2.

als de schijnbaar budgettaire ruimte die er door de keuze voor activeren is ontstaan, ingezet wordt voor andere uitgaven.

Schoolbesturen hanteren vaak interne signaleringswaarden/bandbreedtes die beschreven staan in een financieel beleidsplan. Door de overstap naar activeren of naar een voorziening groot onderhoud per component, veranderen de financiële kengetallen waardoor men fors boven of onder de eerder gedefinieerde bandbreedtes uit kan komen. Schoolbesturen en toezichthouders zijn geneigd te gaan bezuinigen of extra geld in te zetten om de kengetallen weer binnen een gewenste bandbreedte te brengen. Ook hier geldt: het bestuur is niet armer of rijker geworden door de gemaakte keuze inzake het groot onderhoud. Daarom wordt geadviseerd de interne signaleringswaarde te herijken, in lijn met de gemaakte keuze voor de verwerking van de kosten van groot onderhoud.

Keuze voor activeren of voorziening

Zoals uit bovenstaand schema blijkt, hebben beide methoden voor het verwerken van de kosten van groot onderhoud gevolgen voor de financiële positie en administratieve processen. Afhankelijk van de specifieke situatie geeft de ene of de andere methode het beste inzicht. In alle gevallen is het echter noodzakelijk een beleidsrijke MJOP op te stellen om het groot onderhoud zorgvuldig in beeld te brengen. De financiële gevolgen hiervan zullen moeten worden gekwantificeerd om de gevolgen te weten voor de exploitatie en de vermogenspositie. Het onderwijsbestuur zal zelf een afweging tussen beide methoden moeten maken voor haar specifieke situatie.

Besturen die het voorzichtigheidsbeginsel van groot belang vinden, omdat zij zichzelf niet rijker willen rekenen dan ze daadwerkelijk zijn, zullen wellicht eerder kiezen voor een voorziening. Deze zijn immers bedoeld voor toekomstige kosten die zich (zeer waarschijnlijk) zullen voordoen maar waarvan de omvang nog niet geheel bekend, maar wel redelijkerwijs te schatten is. Tegelijkertijd is het belangrijk dat geld niet onnodig vastligt in een voorziening of reserve maar wordt ingezet voor het onderwijs.

Een eenmaal gemaakte keuze is in principe een definitieve keuze. Wanneer een schoolbestuur wil wisselen van methode (stelselwijziging), dan moet hiervoor een gegronde reden aanwezig zijn. Denk hierbij aan bijvoorbeeld een fusie, waarbij de fuserende rechtspersonen verschillende stelsels hanteren.

3. En nu: welke concrete stappen kan ik zetten?

Schoolbesturen zouden in het kader van de gewijzigde regelgeving ten aanzien van het verwerken van het groot onderhoud in de jaarcijfers, de volgende concrete stappen kunnen zetten:

- **Actualiseer het meerjaren onderhoudsplan**
Bijvoorbeeld omdat het huidige prijspeil niet is verwerkt en/ of als de tijdshorizon niet zo lang is dat alle onderhoudscomponenten daar minimaal één keer in voorkomen.
- **Maak een voorlopige keuze voor het verwerken van de kosten van groot onderhoud**
Op basis van afweging van mogelijke consequenties van het activeren van het groot onderhoud of het vormen van een voorziening groot onderhoud voor het schoolbestuur. Bovenstaande afwegingentabel kan hierbij ondersteunen.
- **Stel de ondergrens vast voor verwerking kosten groot onderhoud**
Onderbouw de keuze voor het drempelbedrag waaronder kosten van groot onderhoud ten laste van de exploitatie worden gebracht en stem deze af met de controlerend accountant. Deze grondslagen gelden voor een langere periode voor alle schoolgebouwen binnen de schoolorganisatie.
- **Bepaal wat het verwachte stopjaar is voor ieder schoolgebouw**
Oftewel wanneer zal het schoolgebouw verlaten worden (ook als dat in de verdere toekomst ligt en nog erg onzeker is). Onderbouw dat voor het overleg met de controlerend accountant.
- **Bereken de consequenties van de voorlopige keuze voor de jaarrekening en meerjarenbegroting**
Voor schoolbesturen die hebben gekozen voor het verwerken van de kosten van het onderhoud via een voorziening groot onderhoud, hebben de PO-Raad en VO-raad een voorbeeld model beschikbaar gesteld via de website. Deze zou gebruikt kunnen worden bij het bepalen van de hoogte van de voorziening groot onderhoud (conform werkwijze RJ) en de dotaties voor de komende periode.
- **Aanpassing financieel beleid: voorleggen keuze aan GMR en intern toezicht**
Maar een definitieve keuze voor óf het activeren óf het vormen van een voorziening voor het verwerken van de kosten van groot onderhoud in de jaarrekening. Dit is een aanpassing van het financieel beleid, met mogelijk een behoorlijke impact op het financieel beleid en de vermogenspositie van de schoolorganisatie. Daarom is het van belang dat de keuze en de consequentie worden voorgelegd aan de GMR (advies) en het intern toezicht (goedkeuring).

■ **Aanpassing werkwijze financiële afdeling en huisvestingsafdeling**

Kom tot een werkwijze waardoor financiële afdeling en huisvestingsafdeling gezamenlijk zorgen dat de MJOP en financiële administratie/ begroting/ jaarrekening op elkaar aangesloten blijven.

Aanvullende informatie?

Via de website van de PO-Raad en de VO-raad is de uitgebreide brochure "Verwerking van de kosten van groot onderhoud PO en VO" te raadplegen, evenals het model voor het bepalen van de hoogte van de voorziening groot onderhoud en het document "Veel gestelde vragen en antwoorden". Deze Q&A's worden periodiek geactualiseerd. Heeft u na het lezen van de brochure en Q&A's nog vragen, dan kunt u deze stellen aan de juridische helpdesk van de [PO-Raad](#) en de [VO-raad](#).